

Immersie Nederlands in het basisonderwijs

Praktijkvoorbeeld met concrete tips uit Bonnine

Lies Van de Velde en Doke Brouns, Ecole communale de Bonnine

Eerste graad

In het eerste leerjaar ligt de focus op **mondelijke taalvaardigheid en basisgeletterdheid**. We dompelen de leerlingen via speelse en interactieve activiteiten onder in het Nederlands. Liedjes, rijmpjes en eenvoudige dialogen helpen hen wennen aan de klanken en het ritme van de taal. Visuele ondersteuning en lichaamstaal zijn daarbij cruciaal. Het leren lezen en schrijven in het Nederlands wordt geleidelijk opgebouwd, waarbij het belangrijk is om sterke linken te leggen met de Franse taalverwerving.

De kinderen leren lezen in het Nederlands en **sleutelwoorden** zijn hierbij van enorm belang. Ook in Vlaanderen gaan kinderen terugvallen op deze sleutelwoorden, maar vaak zijn deze snel gekend. Bij Franstalige kinderen is de visualisering vaak langer nodig. Je kan dan ook best sleutelwoorden in het eerste leerjaar heel het jaar zichtbaar ophangen.

Sommige **klanken** zijn moeilijk om te onthouden voor Franstalige kinderen. Zij leren vaak in het Frans lezen met hartjes rond de klanken. Om die reden is diezelfde werking aan te raden bij onze tweeklanken. Ga zeker eens horen bij de Franse binôme, om dezelfde werkwijze te hanteren. Bij tweeklanken gebruiken wij hartjes. Het hartje staat voor een bepaalde klank. De kinderen zien de letters niet meer als aparte letters.

De basisvaardigheden worden verder versterkt en uitgebreid. Mondelinge communicatie blijft een belangrijk aandachtspunt, maar we leggen ook meer nadruk op **begrijpend lezen en schrijven**. Woordenschatuitbreiding gebeurt via thematische lessen waarin leerlingen woorden in context leren. Korte verhalen en eenvoudige informatieve teksten worden geïntroduceerd om het leesbegrip te stimuleren. De schriftelijke taalproductie blijft beperkt tot eenvoudige zinnen en korte teksten met visuele ondersteuning.

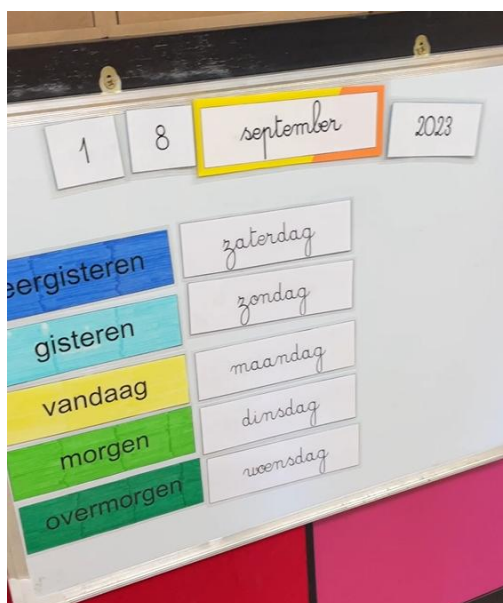
In onze school krijgen de kinderen 50% in het Nederlands en 50% in het Frans onderwezen.

Enkele voorbeelden:

- Kinderen zullen in het begin nog niet alle woorden kennen/kunnen lezen. Hierdoor is gebruik van **pictogrammen, prenten, foto's** geen overbodige luxe. De kinderen

kunnen terugvallen op deze hulpmiddelen en aanduiden wat ze juist willen zeggen of vragen.

- Een voorbeeld hiervan kan de inrichting van de kring (hoek) zijn. Hier komen de leerlingen 's morgens samen en kunnen ze over hun weekend vertellen.
- In het eerste leerjaar kunnen de kinderen de **activiteiten van het weekend** aanduiden. De leerkracht zegt voor: "Ik ging ... (vb. voetballen)". Daarna herhaalt het kind. Vanaf het tweede leerjaar kunnen de kinderen dit helemaal zelfstandig.
- Er zijn ook **pictogrammen** als 'met de auto', 'met de fiets', ... Deze kunnen ze gebruiken als ze willen vertellen hoe ze ergens naartoe gegaan zijn. Ze kunnen eventueel met een rode rand worden aangeduid, zodat het voor hen duidelijk is. De pictogrammen kunnen **aangepast** worden zodat het voor iedere klasgroep bruikbaar wordt.
- In diezelfde kring kan je ook de **(weer)kalender** behandelen. Meestal kennen de kinderen de dagen van de week al uit de kleuterklas, maar herhaling is zeker nog nodig. Hierbij is het van belang om af te stemmen met de juf van de derde kleuterklas welke pictogrammen/prenten er bij welke dag gebruikt worden. De pictogrammen worden dan bij de dagen van de week gehangen. Je kan ervoor kiezen om deze er ook voor het tweede leerjaar af te halen. Zij kunnen immers de woorden lezen.
- De **dagen** ordenen en linken aan 'gisteren', 'morgen', ... kan best dagelijks/ wekelijks herhaald worden. In eerste leerjaar kunnen ze de woorden nog niet lezen, maar zijn de kleuren van belang. Deze komen in de lessen ook terug.
- Voor de **datum** kan je kiezen om de maand al in de seizoenskleuren te zetten. Op die manier komt dat ook aan bod.
- Voor de weerkalender kan je met een **klaspop** of dergelijke werken. De kinderen moeten bekijken hoe het weer die dag is en de pop a.d.h. hiervan aankleden. Je kan kiezen voor een fysieke pop, of voor een prent waar je kledij op hangt. Om beurt kunnen de kinderen de kledij herhalen. "An draagt een oranje broek."

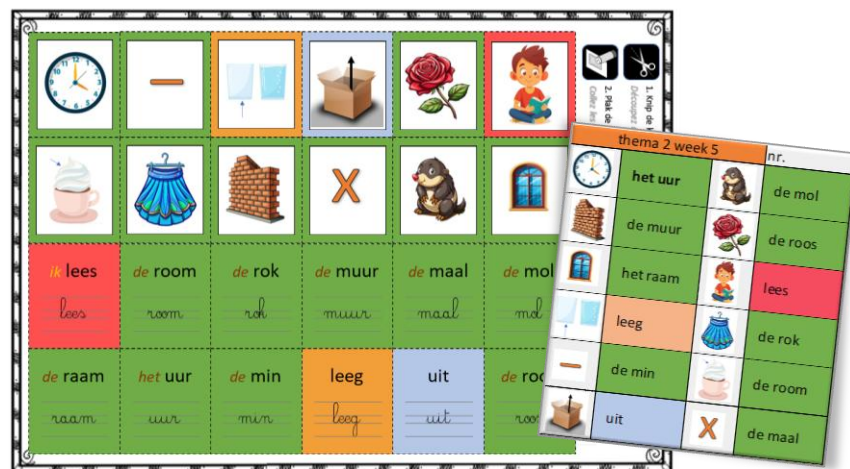

Vanaf de derde kleuterklas beginnen de kinderen enkele **vragen te herhalen** in het Nederlands, vb. “Mag ik naar het toilet gaan?” Vanaf het eerste leerjaar komen hier al wat meer vragen bij. Ook hier is het belang van de pictogrammen belangrijk, want tijdens het jaar leren de kinderen de vragen bij de pictogrammen lezen en kunnen ze deze zelfstandig gebruiken, zonder hulp van de leerkracht. Het is gemakkelijk om vb. met **vraagkaartjes** te werken. Door de herhaling van de vele vragen die gesteld worden, kunnen de kinderen vaak deze vragen stellen zonder hulp van deze vraagkaartjes.

Het is belangrijk deze vragen tijdens een lesuur uit te leggen en de werking ervan duidelijk aan te geven. Op die manier weten de leerlingen waarvoor de kaartjes dienen, maar ook hoe ze deze moeten gebruiken. Het is ook meteen een goede start om “dank u wel” en “alsjeblieft” te herhalen. Deze **beleefdheidsvormen** kunnen gemakkelijk aangeleerd worden bij de vraagkaartjes.

In het eerste leerjaar krijgen de kinderen vanaf de tweede maand wekelijks een **blaadje met woordjes en prentjes** mee naar huis. De kinderen kleven de woorden bij het juiste prentje en kunnen hiermee hun woordenschat oefenen. Om hen te helpen is er een spiekaartje voorzien.

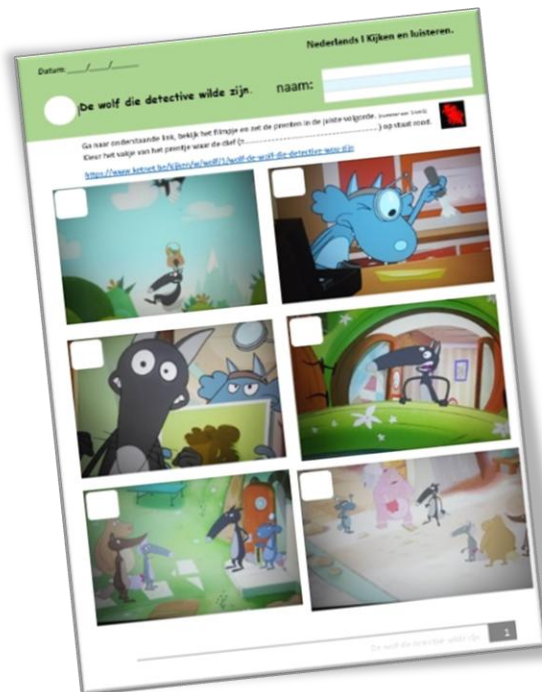
Vanaf het tweede leerjaar zetten we meer in op **begrijpend lezen**. Bij elke tekst zijn er ongetwijfeld woorden die ze niet (meer) zullen kennen. Deze woorden staan op kaartjes die ze dan kunnen opzoeken. Het potje met kaartjes beperkt zich tot de woorden van de tekst. Hiermee proberen we de werkhouding van de kinderen zo te krijgen, dat de kinderen zelf opzoeken wat ze niet (meer) kennen. Een soort voorloper van werken met een woordenboek.

Ook **begrijpend luisteren** komt meer aan bod. Dit wordt bij ons voornamelijk in zelfstandige hoekjes gedaan op de computer. De leerlingen doorlopen een soort 'Duolingo' les via PowerPoint en moeten dan zinnen vormen of zinnen vertalen. Het is een leuke speelse manier om het Frans en Nederlands op elkaar af te stemmen.

Tweede graad

In het derde leerjaar wordt het begrijpend lezen verder uitgebouwd en leren leerlingen **zelfstandig korte teksten lezen**. Grammaticale structuren zoals enkelvoud en meervoud, verkleinwoorden, tegenwoordige tijd en vraagzinnen worden ingeoefend. Ze leren opzoeken in het woordenboek en gaan verder met werkwoorden en hun vervoegingen. Iets dat belangrijk is, omdat een vervoegd werkwoord niet in het woordenboek voorkomt. In het derde leerjaar is dit voornamelijk de tegenwoordige tijd en vanaf het vierde leerjaar komt daar de verleden tijd bij.

De leerlingen leren in het Frans de zin **ontleden** en dit halen we ook aan in het Nederlands. Zo zien de kinderen dat dit in beide talen voorkomt.

Er wordt gestart met korte luisteroefeningen waarin leerlingen **eenvoudige instructies en dialogen** begrijpen. Ketnet is hiervoor een leuke site om met filmpjes aan te slag te gaan. Zo krijgen de leerlingen eerst een filmpje te zien in het Nederlands waarbij ze nadien prentjes in de juiste volgorde moeten plaatsen. Nadien krijgen ze filmpjes te zien met daarbij meerkeuzevragen en/of ja/nee vragen. Als laatste stap krijgen ze dan open vragen, die ook van makkelijk naar moeilijk worden opgebouwd.

De **schrijfvaardigheid** wordt versterkt via het schrijven van korte teksten zoals uitnodigingen, Ansichtkaarten en eenvoudige brieven.

Vanaf het vierde leerjaar worden leerlingen gestimuleerd om **langere en complexere zinnen** te gebruiken. Leesvaardigheid wordt uitgebreid met langere verhalen en informatieve teksten. Begrijpend luisteren krijgt een grotere rol, waarbij leerlingen moeten leren hoofdgedachten uit gesprekken en teksten te halen. Het grammaticaal inzicht wordt verdiept met werkwoordvervoegingen en de introductie van de verleden tijd. Er wordt meer aandacht besteed aan spelling en correcte schrijfwijze. Vanaf deze graad wordt ook verwacht dat de leerlingen enkel Nederlands tegen de leerkrachten praten.

Derde graad

In de laatste jaren staat meer zelfstandigheid in het gebruik van de taal centraal. Leerlingen worden gestimuleerd om **vlot te spreken** en hun **mening** te verwoorden over eenvoudige onderwerpen. Ze lezen en analyseren langere teksten en leren samenvattingen maken. Schriftelijke opdrachten zoals opstellen, verslagen en korte verhalende teksten worden systematischer aangebracht via de vakken zoals WO.

Enkele opdrachten kunnen zijn:

- Een vervolg schrijven op een kleine tekst die ze lezen.
- Bij een rollenspel zelf de tekst bedenken.
- Een eigen mening geven over een tekst/thema.
- Een spreekbeurt geven over een gekozen onderwerp.
- Een samenvatting in het Nederlands maken over een bepaalde les.

BIJLAGEN

1. Pictogrammen
2. Kledij An
3. Dagen en maanden
4. Vraagkaartjes